

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN
te Tongeren bij M. COLLÉ, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. "
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 15 centiemen per
drukregel.

TONGEREN, DEN 31 AUGUSTUS.

De *Moniteur* behelste gisteren de benoemingen van het grootste gedeelte der burgemeesters en schepenen van het arrondissement Tongeren. Wij hebben in die lange lijst te vergeefs gezocht naar den naam van den nieuwen burgemeester van Tongeren.

Men zegt dat deze benoeming nog redelijk lang zal achterblijven. Onze liberalen zijn in een allergrootste ambas. Van de zeven liberalen die op het stadhuis zitten is er geen een die zich in staat voelt de burgemeesters plaats te bekleden.

Om uit die verlegenheid te geraken smeeken zij M. Perreau om het ambt van burgemeester aan te nemen. Doch, de oude voorzitter der *Katholieke Vereeniging*, die in de laatste kiezingen alle katholieke kandidaten bestreden en alle liberale kandidaten ondersteund heeft, die zelfde heer Perreau blijft zeggen dat hij katholiek is en dat hij in de kwestie van kerkhof en onderwijs de liberale principes zal bestriden. M. Perreau behoort dus niet tot de denkwijze der liberale meerderheid van den raad en wij begrijpen niet op welke wijze hij als burgemeester zou kunnen regeeren.

De gezonde reden zegt dat de burgemeester tusschen de meerderheid moet gekozen worden; daar zonder is er geen bestuur mogelijk. M. Perreau behoort tot de minderheid, hij zelve bekent het, wij hij verklaart aan al wie het hooren wil, dat hij het godsdienstig onderwijs in onze scholen wil handhaven en dat hij het katholiek kerkhof tot zijne godsdienstige bestemming wil behouden.

De nieuwe burgemeester kan dus niet anders dan tusschen de zeven leden der meerderheid genomen worden. Is er geen onder hun die wil aannemen dat bekennen zij hunne hulpelooze onbekwaamheid.

Die goede zakken van tongersche kiezers die de meerderheid aan de liberalen gegeven hebben, zullen hieruit leeren aan welke slimmerikken zij het bestuur onzer stadsbelangen hebben toevertrouwd.

Een liberaal blad over de liberale scholen.

De liberale bladen kunnen zelve den voorspied niet meer miskennen van het godsdienstig onderwijs, zelfs niet in die steden waar het liberalisme, even als te Brussel, den voorrang schijnt bekomen te hebben.

Doch wij laten hier de *Discussion* spreken, welke tot de geavanceerde liberale partij

behoort, en zien wij hoe dit blad zich uitlaat in een artikel waarin het onderwijs der hoofdstad behandeld wordt.

« De voorspied der godsdienstige gestichten is een betekenisvol feit, in eene der liberaalste steden van het land, in eene stad waar de katholieke partij slechts zeltzame aanhangers tellt onder de burgerij. Hoe komt het dat diezelfde liberale kiezers de opvoeding hunner kinderen welwillend aan hunne politieke vijanden toevertrouwen, in plaats van hen naar de gemeente scholen te zenden, welke onder het bestuur en toezicht zijn geplaatst van hen die zij gekozen hebben? »

» Deze scholen zouden hun toch waarborgen moeten aanbieden welke zij bij partikulieren nooit vinden kunnen? »

» Waarvan nu dezen staat van zaken? Zouden de Brusselaars zich misschien vergissen? »

» Zoeken wij geene dwaze verschooningen; een dergelijke toestand moet eene ernstige oorzaak hebben; de brusselsche huisvaders bezitten gezond verstand genoeg en zenden zij hunne kinderen naar bijzondere of godsdienstige scholen, dan is het voorzeker omdat zij daarin waarborgen voor wetenschap, orde en tucht meenen te vinden, welke in de stadsscholen niet bestaan.

» De meerderheid der ouders bekommert zich uiterst weinig over het programma van een onderwijsgesticht; maar zij willen dat hun kind ernstig werkt en zich niet aan ordeloosheid overgeeft, om op het einde van het jaar wezenlijk eenige kennis te hebben opgedaan.

» Wanneer de liberale scholen hun deze waarborgen zullen aanbieden, dan mogen wij zeker zijn, dat de geestelijke scholen onmiddellijk de drie vierden hunner leerlingen verliezen zullen.

Maar deze waarborgen ontbreken even als de beste van allen, de *regeltucht*, zonder welke er geen goed onderwijs mogelijk is.

» Onnoodig nu, dat wij nog in bijzonderheden treden bij de bekentenissen welke uit dergelijke bron voortkomen en welke dagelijks door feiten worden gestaafd.

Dezer dagen nog, terwijl de leerlingen zich te Gent naar de Hoogeschool begaven, om er de prijsdeeling bij te wonen, werden de eervoorde heeren professoren van het klein seminarie en van het kapittel uitgejouwd.

En is het dan nog te verwonderen dat de ouders geen vertrouwen stellen in scholen waar een zoo goddelooze geest heerscht?

van mijnheer lag, op het hart gedragen had, opende zij haastig het slot en het dekfel.

Bij het helder maanlicht, dat door de ruiten van het venster scheen, schitterde haar in het midden van het doosje een gouden, rijk met diamanten bezet kruis aan een goude ketting in de oogen. Josephine trad verwonderd achteruit. Nauwelijks vertrouwde zij hare oogen; toch was het zoo. In haast stak zij eene kaars aan. Het kruis lag op een dunne rol geel geworden papieren, die met een langen blonden haarlok omwonden was. De zorgvuldig opgevouwen bladen waren beschreven, naar de hand te oordeelen, door mijnheer.

Met bevende hand ontvouwde zij het en begon te lezen. Haar pols joeg, hare oogen brandden. Tranen vielen op het papier; dit bemerkte zij niet. Zij vond geen tijd meer om de tranen te droogen en las altijd verder.

Een half uur was voorbij. Zij had geëindigd en stond langzaam op; bleek en met rood geweede oogen trad zij van het bed naar het venster, dat zij opende.

Hier stond zij lang, en verkoelde zich het brandend gezicht aan de nachtlucht. De boomen en bloemen beneden in den hof ruischten zacht in de nachtelijke koelte en groetten haar, alsof zij haar troost influissterden, alsof zij hunnen lieveling verlangend toeknikten en verzochten; och blijf bij ons.

Toen nam zij het kruis en den haarlok, stak beide in den zak en deed er een doek om. De rol papier liet zij met opzet op de tafel in het doosje; de commissaris en Leo moesten het lezen. Toen deed zij de kaars nit, bleef een poos in de kamer staan en laisterde aan de deur of iemand in het huis nog wakker was. Daarna sloop zij langzaam den trap af, den tuin in, het priel voorbij, tot aan het kleine poortje dat naar een smal steegje en van daar naar een klein straatje voerde. Van

Wat het liberaal onderwijs kost.

In eene officiële statistiek vinden wij dat er in de provincie Henegouwen zes wereldlijke kollegiën of atheneums zijn door Staat en stad ingericht en ondersteund. En weet gij wat de jonge liberaaltjes, die men in die scholen opkweekt, aan Staat en stad kosten?

1° De staatsathénée van Bergen telt 239 leerlingen en ontvangt jaarlijks daarvoor 43,822 fr. van den Staat, en 19,250 fr. van de stad: te samen: 63,072 franks!...

2° De staatsathénée van Doornijk heeft 226 leerlingen en ontvangt daarvoor 47,112 fr. van den Staat, en 25,500 fr. van de stad: te samen 70,412 frank!...

3° Het gemeente kollegie van Ath telt slechts 62 leerlingen en ontvangt daarvoor van den Staat 9,975 fr., en 10,525 van de stad: te samen 20,500 frank! Is dat niet meer dan 550 frank voor ieder leerling?...

4° Te Charleroi heeft het gemeente-kollegie 197 leerlingen, en ontvangt van den Staat 9,750 fr., en van de stad 11,850: te samen 21,600 frank.

5° Het gemeente-kollegie van Chimay telt 145 leerlingen, en ontvangt 8950 fr. van den Staat, en 15,925 fr. van de stad: te samen 24,875 frank.

6° Te Thuin telt het gemeente kollegie slechts 52 leerlingen, en daarvoor ontvangt het van den Staat 5,000 fr., en van de stad 7,078: te samen 12,078 frank. Dus 346 frank voor ieder liberaal kweekeling.

Ziedaar dus in Henegouwen zes LIBERALE gestichten voor welke de lastenbetaalders jaarlijks uit hunne beurs zien duwen de somme van 214,527 frank! En dat al voor 901 leerlingen. Kostelijke mannetjes! Voor ieder, dooreen genomen, betalen de schatplichtigen 238 frank 's jaars!...

EN WAT KOST HET KATHOLIEK ONDERWIJS?

In dezelfde provincie Henegouwen vinden wij ook zes katholieke of geestelijke kollegiën. En hoeveel kosten deze aan Staat en stad?

1° Het geestelijk kollegie van Enghien, een kleine stad, telt 325 leerlingen, en gepatronneerd zijnde, ontvangt, 3,000 fr. van den Staat en 1000 van de stad: dus slechts 42 frank per leerling! Wat verschil!

2° Het kollegie van O. L. V. te Doornijk telt 250 leerlingen, en ontvangt van Staat en stad.... NIETS!

3° Het kollegie genoemd de la Tombe, bij Doornijk, heeft 292 leerlingen, en ontvangt.... NIETS!

hier wist zij den weg naar de oude Griet, die zij onlangs in eene zware ziekte geholpen had. De tuiodeur viel achter haar knarzend in het slot. Achter zich liet zij hare hoop, hare liefste wenschen, een hart vol liefde, waaraan zij haar leven zoo gaarne had gegeven, maar aan hetwelk zij haar gevoel van eigenwaarde niet opofferen kon. Voor haar lag eene onbekende toekomst, even als het duistere door maneschijn verlichte pad, dat haar in de wereld voerde, zij wist niet waarheen. Zij had evenwel gekozen en beslist.

III.

Den volgenden morgen bleef Leo op zijne kamer. Hij was in de grootste ontroering van zijnen vader gescheiden, zonder tot eene overeenkomst gekomen te zijn en had het grootste gedeelte van den nacht slapeloos doorgebracht. Eerst tegen den morgen was hij ingeslapen.

De commissaris nam het gebeurde bedaar op. Daar hij gewend was meer met logische bewijsgronden, dan met zijn gevoel te rade te gaan, hield hij zich voor overtuigd, dat zijn zoon zich naar zijnen wil zoude voegen. In welke betrekking Josephine hiertoe stond, wist hij nog niet, en zeide in zichzelf bij het outbijt, des te nauwkeuriger acht te geven op haar gedrag.

Maar Josephine kwam niet. Hij wachtte een kwartier langer op het anders zoo nauwkeurig gehouden outbijt; zij kwam niet. Hij beide de meid en bevoel haar ongeduldig, de juffer te roepen. De meid ging en kwam met het bericht terug, dat de kamer van de juffer ledig was. Hij liet haar in de andere vertrekken van het huis en in den hof zoeken en roepen; ook dit bleef zonder uitwerksel. Nu werd de commissaris ongerust. Hij legde de pijp weg en ging, terwijl hij hevig met de schouders schudde den trap op naar Josephine's kamer, nadat hij zich

4° Het gesticht van *Bonne Espérance*, bevat 544 leerlingen en ontvangt van Staat en stad.... NIETS!

5° Het kollegie van *Leuze* heeft 116 leerlingen en ontvangt.... NIETS!

6° En 't kollegie van *Binche* telt 115 leerlingen en ontvangt ook van Staat en stad.... 0!

Ziedaar dus in Henegouwen zes katholieke gestichten waarvan een alleen 4,000 frank ontvangt, voor 325 leerlingen.

De andere vijf bevatten te samen 1,317 LEERLINGEN VOOR DEWELKE DE LASTENBETALERS GEEN CENT UIT HUNNE BEURS MOSTEN HALLEN.

VERGELIJKT DUS:

Voor 901 leerlingen in de liberale scholen wordt betaald door stad en Staat, de som van 214,527 frank. Voor 1,317 leerlingen in de katholieke scholen, betalen Staat en stad.... geen duit!.... Wie is 't nu die sacrificiën doet voor 't onderwijs!

Wij katholieken, wij ondersteunen en verspreiden 't onderwijs met eigen beurs.

De liberalen kunnen niets, tenzij met de beurs der lastenbetalers.

De Belgische Illustratie.

De *Belgische Illustratie* treedt heden haar vijfde jaar binnen. Bij het verschijnen van het eerste nummer van dezen jaargang, nemen wij de gelegenheid waar een woord van belangstelling te zeggen over dit tijdschrift. Zoowel wegens den geringen prijs als de voortreffelijkheid van gravuren en den voor hare lezers belangrijke inhoud, verdient deze uitgave allen lof. De gravuur in kleuren, in het eerste nummer voorkomende, maakt een zeer goed effect; ook de twee volgende gravuren, die naar teekeningen van G. Doré en de Neuville zijn vervaardigd, mogen inderdaad buitengewoon worden genoemd. Wat den tekst betreft, ook deze is niet van belangrijkheid en letterkundige waarde ontbloot. Men schrijft in te Tongeren, bij M. COLLÉ, groote markt, n° 51.

Benoemingen van burgemeesters en schepenen in het arrondissement Tongeren.

Alken — Burgemeester, Thenoers, schepenen, Loix, Polus.
Basheers — b. Tombal, s. Dupac, Vandervelden.
Bassenge — b. Sias, s. Pisart, Fraikin.
Berg — b. Martin, s. Bamps, Smets.
Berlingen — b. Pexters, s. Liebens, Clenjans.
Beverst — b. Vandebroek, s. Vandormael, Van Hensden.
Bilsen — b. Lambrechts, s. Bollen, Vanherckenrode.

vooraf verzekerd had, dat Leo in zijne kamer nog in diepen slaap lag.

In Josephine's kamer vond hij alles, zooals zij het dien nacht verlaten had. Hij bleef in de deur staan en zag in de kamer rond. Op het bed had zij den nacht niet doorgebracht. Het venster, dat op den hof uitzag, stond open, even als de latafel en de kleerkast, de sleutels zaten er nog in, een korfje met de sleutels voor de andere vertrekken stond op de latafel, onder den spiegel naast het geopende doosje.

De commissaris wierp eenen blik op de geel geworden bladen, waarvan het schrift, gedeeltelijk door den tijd verbleekt, gedeeltelijk door tranen uitgewischt, niet gemakkelijk te ontcijferen was. Hij las:

« Parijs, 26 aug. 1792.

» Heden nacht bracht een courier het bericht, dat Longwy verloren is, dat het, na een bombardement van weinige uren, voor de Pruisen de poort geopend had. De onstellenissen ontzaglijk. Op de boulevards, door de Tuilerien, het stadhuis heerscht een woest geloop van eene geruchtmakende menigte. Ieder oogenblik komen er scharen van nieuw aangekomenen. Wat zal er van worden, wanneer in deze woede de een tegenover de andere staat, oog in oog, gezicht tegen gezicht, hart tegen hart.

» Io het *Palais-Royal* zijn de redenaars op hunne plaatsen, terwijl zij tegen de Capet's duizenderlei verwenschingen uitbraken, die ik niet herhalen durf; in de zalen en aan de hoeken der straten staan woedende, twistende groepen. Men kan het niet gelooven. Men spreekt over de mogelijkheid, maar vindt haar niet. In den angst ziet men de verbondene mogendheden voor Parijs, de stad reeds in bunne macht, de nieuwe vrijheid vernietigd, vertrappt.

» Marat en Danton in het komiteit voor openbare zekerheid gezeten, donderen tegen ons. Ons,